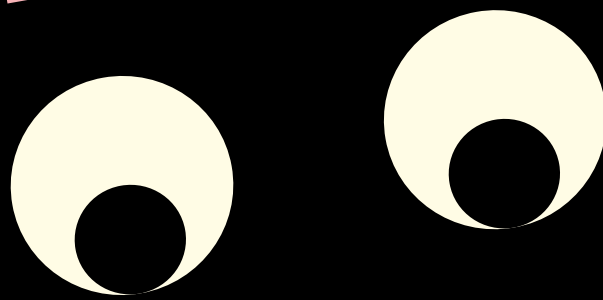

LESFICHES

BLIKOPENER

BLIKOPENER

BLIKOPENER

BLIKOPENER

Blikopener: oog op verkenning, open maar met een knipoog.

RISING IN A SPIRAL

Débora Mendes - 2021, 2'43", België & Portugal, zonder woorden

Leerdoelen:

earth charter

duurzame ontwikkeling

wereldburgerschap

Een Belgisch - Portugese animatiefilmpje die een reis vertolkt over de vraag waar naartoe met onze planeet aarde?

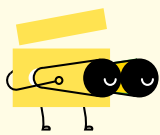
**INHOUDSVRAAG:
BEN JE BEKEND MET
HET EARTH CHARTER?**

Bekijk samen met je leerkracht het Earth Charter en praat er over. In de algemene lesmap van 'Blikopener' vind je hier een apart hoofdstuk over.

Doe een enquête bij vrienden en familie over het Earth Charter. Kennen ze het? Welke acties vinden ze belangrijk? Welke actie willen jullie samen als klas doen?

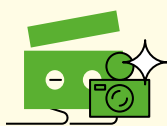

Heb je al gehoord van reuse - reduce - recycle? Geeft een vb. van hergebruik - vermindering en recyclage van afval: afvalvermindering en recyclage van plastic: hoe kan dit gebeuren en wat ga je met de nieuwe grondstof (olie) doen? Hoeveel CO₂ kan je daarmee uitsparen? Hier vertelt de uitvinder van de machine die plastic terug in olie omzet hoe het werkt en wat je ermee kan uitsparen: www.youtube.com/watch?v=AWdNUdfgCRc

KIJK & LUISTER - OPDRACHTEN: PLASTIEK IN ONZE TOEKOMST

- **Maakt deze film jou hoopvol voor de toekomst van de aarde als kijkt naar de beelden en luistert naar de muziek in de film? Waarom wel, waarom niet?**
- **Welke beelden zie je en waar verwijzen ze naar?**
vb. plastic bekertje in de oceaan – plastic soep:
Weet je hoe groot de plastic afval is in de zee?
(nl.wikipedia.org/wiki/Plasticsoep)

DOE-OPDRACHT: HOE GROOT ZIJN JE VOET- EN HANDAFDRUKKEN?

Bereken je 'ecologische voetafdruk' (mijnecologischevoetafdruk.be) en ook je ecologische handafdruk (handprinter.org/pages/measurement-units).

Vergelijk beide met elkaar, en bereken hoe je je ecologische voetafdruk kunt neutraal (of zelfs negatief) maken via de mobiele app 'Scone' (www.scone.ai/calculator)

A LITTLE CIRCUS

Yoshiro Osaka, 24' – Fictie, Cambodja-Japan, 2021, Centraal Khmer gesproken, Nederlands ondertiteld

Leerdoelen:

armoede

kinderarbeid

rechten van het kind

corona

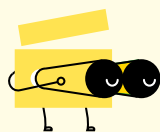
In de stad Battambang: Geboorteplaats van het Cambodjaanse circus, bederven nieuws over het virus de leefomgeving van een onschuldige jonge circusjongen, Theara. Hij moet in de bouwsector de kost gaan verdienen voor zijn familie en dit tegen een zeer laag loon. Zijn beste vrienden verenigen zich en spelen een circus voor hem.

INHOUDSVRAAG IS KINDERARBEID WETTELIJK IN CAMBODJA?

Leg uit waarom Theara toch gaat werken en werk krijgt. **Hebben kinderen dezelfde rechten als de volwassen arbeiders?** In Cambodja komt nog behoorlijk veel kinderarbeid voor, ongeveer 24% of 1 kind op 4 zou economisch actief zijn. Dit is eigenlijk verboden in het kinderrechten verdrag (zie uitleg algemene lesmap over kinderrechten en kinderarbeid). In dit filmpje wordt uitgelegd hoe het in het echt eraan toegaat: schooltv.nl/video/embedded/kinderarbeid-in-cambodja-veel-kinderen-in-cambodja-werken-om-geld-te-verdienen-voor-het-gezin. In dit document (www.steunpuntwerk.be/files/publications/OW/OW_2002_3/overwerk_2002_3_12.pdf) kan je lezen hoeveel kinderarbeid er voorkomt in per land of werelddeel. **Wisten jullie dat? Is dit ook zo in België?**

KIJK & LUISTER - OPDRACHTEN: CORONA & CIRCUS

- De reden waarom Theara moet gaan werken heeft te maken met de Corona regels, die in Cambodja van kracht komen en de impact die het heeft op het gezin waar hij woont. **Kan je uitleggen op welke manier? Hoe gaan de kinderen van de circusschool hiermee om (positief-negatief)?** Geef een paar voorbeelden. **Wat hebben jullie gedaan tijdens de Corona tijd, toen jullie moesten thuis blijven?**
- **Kennen jullie de circusschool in Gent? Of iemand die er bij is? Hebben jullie al een voorstelling van hen gezien? Zou je graag zelf eens circus spelen ?**
- In de film zie je dat Theara een jongen is die zijn verantwoordelijkheid draagt en waakt over het welzijn van zichzelf en het gezin: **noem 3 scènes als voorbeeld.**

DOE-OPDRACHT: CHOCOLADE & KOLONISERING

- Doe met jullie klas een actie om een goed doel te steunen, vb. voor een van de projecten van Echo, die kinderen helpen in Cambodja: www.worldofecho.org/wat-we-doen. Je kan kiezen of jullie samen iets vrijwilligs doen (auto's wassen van de leerkrachten, pannenkoekenslag, ...) of dat je volwassenen (familie, leerkrachten, kennissen) overtuigd om iets te geven en jullie kunnen ook kiezen waarvoor het geld moet dienen.
- **Waarom is vrijwillig samen een actie doen voor een goed doel, geen kinderarbeid denk je?**

WHEELS ON THE BUS

Surya Shahi-2022, Fictie, Nepal, 15'29" – fictie, Nepalees gesproken

Leerdoelen:

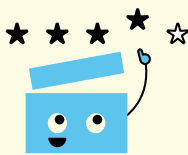
kastensysteem

sociale stigmatisatie

kinderarbeid

Sociale regels en beperkingen brengen een jongen van de lagere kaste in Nepak op een dwaalspoor. Maar zijn vriend staat hem bij. Zij worden voor een dilemma geplaatst. Hun oplossing is creatief, maar hiervoor overtreden ze de sociale regels van het dorp.

**INHOUDSVRAAG:
KASTEN, NATIONALISME,
SOCIALE REGELS EN KINDERARBEID**

- **Kastensysteem**

Wat betekent een kastensysteem? Hoe zit het in elkaar?

Definitie= Een kastenstelsel is een gesloten systeem waarbij sociale groepen een onderlinge volgorde (hiërarchie) kennen, vaak met bijbehorende beroepen, op basis van afkomst (geboorte).

Bestaat het kastensysteem in België ? Kan je bijvoorbeeld als je uit een arme familie komt, opklimmen en toch rijk worden ?

Kastensysteem kan je ook een beetje vergelijken met 'HOKJES-mentaliteit'? Dat is mensen opdelen in verschillende hokjes: "Jij hoort daarbij en niet daarbij". Eens je in z'ou hokje zit kan je moeilijk ontsnappen hieraan. Kan je voorbeelden geven hiervoor?

- **Nationaal volkslied**

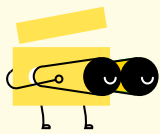
In de film wordt ook het nationale lied een paar keer gezongen, in het begin en op het einde. Het lied vertelt dat Nepal een soeverein land is, waar verschillende rassen en culturen vreedzaam samenleven in de natuurpracht van de omringende bergen. Ga je na het bekijken van deze film hiermee akkoord? Waarom wel? Waarom niet? Ken je ons Belgisch volkslied? Wat vind je van wat er gezegd wordt?

- **Overtreden van sociale regels /stelen:**

In de film hebben de jongens ijzer gestolen. De dorpsgemeenschap 'straff' de jongens op een speciale manier. Hoe? *Antwoord (leerlingen laten raden): Via een rituele straf.* Hoe kan die gestrafte jongen zijn fout ongedaan maken?

- **Kinderarbeid**

De film raakt ook het thema van de kinderarbeid aan. Dat is dat een kind zorgt voor (een deel) van het inkomen van een gezin (familie). Wat zeggen de rechten van het kind hierover?

**KIJK & LUISTER -
OPDRACHTEN:
DIALOOG & MONTAGE**

- **Dialogen**

Deze film is zeer mooi opgebouwd en illustratief verteld (elke scène/shot draagt daartoe bij). Doe het geluid uit en kijk enkel naar de film. Kan je volgen, vertel het verhaal en kijk of het klopt als je daarna de film met geluid bekijkt ?

- **Montage- scène- shot**

Een film is opgedeeld in scènes en een scène is opgedeeld in shots. Deze scènes en shots worden aan elkaar gemonteerd (geplakt) tot één geheel (= de film). Een shot is de duur van één opname. Een scène is het tonen van van één gebeurtenis, met een centraal onderwerp. Er zijn sleutelscènes – deze zijn zeer belangrijk voor het verloop van de film en het verhaal dat de film vertelt.

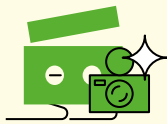

Er zijn ook overgang scènes – die iets extra toevoegen zodat je het geheel beter kunt volgen of om de film iets mooier te maken. Kan je iets vertellen over de volgende scènes: Hoeveel shots? Wat vertelt deze scène:

Voorbeeld Scène 4: In de klas.

Wat is hier het verhaal, centrale onderwerp? Geef de functie van de verschillende shots.

*shot 1: leraar geeft les, shot 2, 3 en 4: Bhyal geeft de wielen worden aan zijn klasgenoten, shot 5, 6, 7: Bhyal krijgt brood en een schouderklopje door een klasgenoot. **Waarom? Is dit gemeend?***

DOE-OPDRACHT: HOOFD, HART HANDEN

Welk beroep zie jij jezelf doen later? Wat spreekt je er in aan?

Kies je lievelingsberoep eruit en vertel wat moet je allemaal doen in dit beroep.

Duid aan of je hierbij je HOOFD (= nadenken, plannen) gebruikt, je HART (gevoel), je HANDEN (= de handelingen die je doet, handenarbeid)

vb. Een chirurg:

- 1. De operatie voorbereiden met je team, welke handelingen komen erbij, alles goed plannen. (HOOFD)*
- 2. De patiënt (+ familie) inlichten en geruststellen. (HART)*
- 3. De operatie zelf uitvoeren. (HOOFD + HANDEN)*

vb. een bakker:

- 1. Uitrekenen hoeveel broden, taartjes en koeken je moet maken en welke ingrediënten je hierbij nodig hebt. (HOOFD)*
- 2. Een taart maken voor een verjaardag van een kind. (HART + HANDEN)*
- 3. Het brood, taartjes en koeken verkopen in de winkel (HOOFD + HART)*

Quiz

Eén van de leerlingen komt naar voor met het gekozen beroep en de andere leerlingen raden wat erbij komt kijken en wat wordt aangesproken (hoofd, hart of handen).

KUUMBA UMBO / BIRTH OF FORM

Ekaterina Ogorodnikova, 8, Animatie, BE-USA, 2021, zonder woorden

Leerdoelen:

afrika

cultuur & tradities

Van onze vroege kinderjaren tot onze laatste adem, leren wij als mensen over de wereld om ons heen en proberen wij onze plaats daarin te vinden. Eén Afrikaans masker kan een heel spectrum onthullen van de menselijke cultuur en een prachtig kunstwerk worden die de musea van de wereld siert.

**INHOUDSVRAAG:
AFRIKAANSE
MASKERS**

Dit filmpje (schooltelevisie: 5 minuten) vertelt over de betekenis van de maskers in Afrika: schooltv.nl/video/afrikaanse-maskers-symbool-en-ritueel. (tekst: schooltv.nl/files/Letterlijke_tekst/2007/2007_t_WO_NTR_427909_maskers01.pdf)

Weet je wanneer en waarom maskers worden gedragen?

Antwoord: Een masker draag je om een ander wezen te worden.

Het drager van het masker wordt op die manier:

- Geesten van voorouders of andere familieleden.
- Figuren uit een mythische traditie, zoals goden, priesters, koningen, helden of jagers.
- Natuurgeesten, symbool voor een rivier, de aarde, een boom, berg, de regen of onweer.
- Geesten die ziekten veroorzaken, of vruchtbaarheid brengen.
- Maskers worden gebruikt bij allerlei feesten, dansen en rituele ceremonies: zoals bij de overgang naar een andere fase in het menselijk leven, bijvoorbeeld geboorte, bij initiatie naar de volwassenheid, bij een huwelijk, bij overlijden en begrafenissen.
- Bij belangrijke voorbereidingen, zoals voorbereiding en succes in de jacht, in de oorlog, of na een gewone marktdag, kunnen ook gevierd worden met een maskerdans.
- Bij magische rituelen, bij het verdrijven van geesten, bij reinigingsrituelen of bij de terechtstelling van misdadiger.

Bron: https://nl.wikipedia.org/wiki/Afrikaans_masker

Wanneer draag jij een masker?

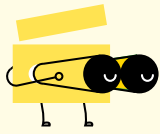
Heb je het Afrikamuseum al bezocht?

Daar hebben ze een collectie maskers uit Afrikaanse landen:

https://www.africamuseum.be/nl/discover/focus_collections/display_group_items?groupid=354&cur_page=3

Weet je in welke Afrikaanse landen maskers worden gebruikt?

KIJK & LUISTER - OPDRACHTEN: MASKERS & MUZIEK

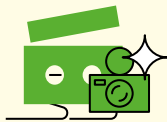
▪ Maskers

Waarom, denk je, heeft de man een bizonmasker gemaakt? Wat vertelt het masker voor hem? Wanneer heeft hij het masker gemaakt? Waarom heeft hij het geschonken aan een museum? Wat zien de jonge krijger in het vuur? Waarom is de het masker rood gekleurd?

Antwoord (leerlingen laten raden): Hij wil zijn verhaal dat hij als kind heeft beleefd tussen hem en de bizon vertellen aan de wereld. Het masker is pas klaar op het einde van zijn leven en dan schenkt hij het weg. Hij ziet de geest van de bizon (als jonge krijger) terug in het vuur en besluit dan een masker te maken. De rode kleur is het bloed van de bizon.

▪ Muziek

Roept de muziek ook een bepaalde sfeer op? Welke?

DOE-OPDRACHT: MASKERS MAKEN

Maak zelf een Afrikaans Masker, via een tekening op verhard papier (karton), die je daarna kleur of verft. Inspiratie:

www.klascement.net/downloadbaar-lesmateriaal/71753/afrikaanse-maskers-knutselen & mamaduizendpoot.com/afrikaanse-maskers-van-papier & <https://yoo.rs/afrikaans-masker-knutselen>

Je kan één van de maskers van het Afrikamuseum als inspiratie nemen, maar ook je eigen fantasie gebruiken. Meer educatief materiaal over Afrikaanse cultuur: afrika-at-home.be/educatief-schoolprojecten

CHECKPOINT

Jana Kattan -2021, Fictie, UK, 5'50" – Animatie, drama, zonder woorden

Leerdoelen:

oorlog

staatscontrole

rechten van het kind

Palestina & Israël

De 11-jarige Leila woont in het bezette gebied van het hedendaagse Palestina, bekend als de Westelijke Jordaanoever. Elke ochtend wordt ze voor zonsopgang wakker wordt om te proberen op tijd op school te komen. Ze moet elke dag voorbij de militaire bezetting aan het beruchte checkpoint om bij haar school te komen waarbij haar de de toegang tot de andere kant kan worden ontzegd.

**INHOUDSVRAAG:
PALESTINA &
CHECKPOINTS**

Ben je op de hoogte van de Palestijnse situatie? Ken je mensen die ook vandaag in oorlog zijn? In de algemene lesmap 'Blikopener' vind je een apart hoofdstuk over 'Kinderen op de vlucht en in oorlog situaties!'

Wat is een checkpoint?

Een checkpoint is dat je een toelatingspas nodig hebt om een voorbij de controlepost te kunnen gaan. Hier is dit de grens tussen Palestina en Israël. We tonen enkele foto's van controleposten. Herken je de situatie en kan je vertellen wat er gebeurt en waarom er wordt gecontroleerd? Wat gebeurt er als het juiste toegangsbewijs niet kunt tonen?

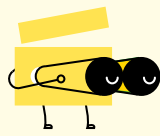
Als je de juiste toegangsbewijzen niet kunt tonen, mag je niet passeren. Je kan worden gearresteerd (gevangenis) of moet een boete betalen.

Antwoorden:

- *Foto 1: Checkpoint Charlie: Vroeger werden mensen die van Oost naar West Berlijn gingen hier gecontroleerd door het Amerikaanse leger. Nu (na de val van Berlijnse muur) is het een toeristische plaats.*
- *Foto 2: Politiecontrole langs de weg: soms controleert de politie de autobestuurders langs de weg, vb. of niet teveel alcohol gedronken hebt vb Dan moet je ook je rijbewijs en de boordpapieren van de auto tonen.*
- *Foto 3: Tolheffingen langs de autosnelwegen. Soms moet je betalen om bepaalde wegen te gebruiken: hier de Antwerpse ring, maar ook in Frankrijk langs de autosnelwegen. Tolheffingen zijn er al gans de de geschiedenis geweest, zoals in de Romeinse tijd bijvoorbeeld.*
- Weetje: In Gent is er een plaats die noemt: "Tolpoort", nu staat er een frituur, naar wat verwijst de naam "Tolpoort"?

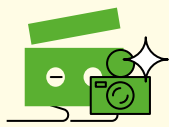
Antwoord (leerlingen laten raden): Een plaats waar tol geheven werd. Her aan de Tolpoort moesten voorbijvarende schepen betalen voor de goederen die ze in hun schip hadden.

**KIJK & LUISTER -
OPDRACHTEN:
5 x W**

Kan je het verhaal navertellen aan de hand van de 5 W-vragen (wie, wat, waar, waarom, wanneer)? **Wie** is bij betrokken? **Wat** gebeurt er? **Waar en Wanneer** speelt het zich af? **Waarom** kan Leila niet naar school?

**DOE-OPDRACHT:
MAAK JE EIGEN
FILM**

Animatiefilm

Een animatiefilm wordt beeld per beeld opgenomen en daarna worden de opgenomen beelden snel (vb. 24 beelden per seconde) na elkaar getoond, waardoor je de illusie van beweging krijgt. Dit is een klassieke animatiefilm, die gebruikt maakt van tekeningen. Maar er zijn verschillende soorten animatiefilm-technieken die je ook zelf kan doen, zoals klei-animatie, papier of leganimatie, stop-motion of pixilatie via de telefoon/tablet app: "Stop Motion". Probeer het eens uit: <https://www.youtube.com/watch?v=UtDH-cfxgLw>

Alternatief:

Maak zelf een flipboekje, fenakistiscoop of een thaumatroop. In de algemene lesmap 'Blikopener vind je meer uitleg hoe je dit kan doen.

Weetje:

Ken je de vader van de film? Dit was een professor aan de Gentse Universiteit uit de 19e eeuw. Hij vond de fenakistiscoop uit.

BLIKOPENER

